

Laanilan lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Päivitetty toukokuussa 2023

Sisällys

Laanilan lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma	1
Johdanto	2
Avoin ja kunnioittava kohtaaminen	3
Yhdenvertaisuuskyselyn tulokset (kevät 2021)	3
Toimet yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi	8
Lukuvuosi 2022–2023	8
Lukuvuosi 2023–2024	9
Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutus ja arviointi	10
Toiminta häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltilanteissa	10
Muita aiheeseen liittyviä hyödyllisiä lähteitä	11

Johdanto

Tämän suunnitelman tarkoitus on edistää Laanilan lukion sukupuolten välistä tasa-arvoa ja koko oppilaitoksen yhdenvertaisuutta. Se käsittelee lukion tämänhetkistä tilannetta ja kertoo, kuinka yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa voidaan edistää, sekä kuinka syrjintään puututaan.

Suunnitelman teko perustuu yhdenvertaisuuslakiin (1325/2014) ja tasa-arvolain (609/1986) muutoksiin tammikuulta 2015. Oppilaitokset ovat velvollisia laatimaan toiminnan kehittämiseen tähtäävän toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman.

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

(Oikeusministeriön ylläpitämä yhdenvertaisuussivusto, luettu 19.4.2022:

<https://yhdenvertaisuus.fi/mita-on-yhdenvertaisuus>)

Tasa-arvolain tarkoitus on parantaa naisten ja miesten välistä tasa-arvoa, estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Se edellyttää, että miehille ja naisille järjestetään samanlaiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen.

(Opetushallituksen nettisivusto, luettu 19.4.2022:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnittelu-oppilaitoksissa>)

Laanilan lukiossa järjestetään säännöllisesti yhdenvertaisuuskysely, jonka tuloksia käsitellään sekä lukion opettajakunnan kesken että lukiolaisten kanssa. Kyselyn tulokset ovat pohjana tämän suunnitelman teossa ja säännöllisessä päivittämisessä.

Avoin ja kunnioittava kohtaaminen

Me Laanilan lukiossa noudatamme turvallisen tilan periaatteita. Avoimen vuorovaikutuksen, oppimisen ja kohtaamisen tavoitteet toteutuvat paremmin silloin, kun jokaisella on mahdollisuus tulla kohdatuksi omana itsenään ilman, että tarvitsee pelätä häirintää tai syrjintää. Näillä toimintatavoilla jokainen on mukana rakentamassa yhdenvertaista, kunnioittavaa ja avointa ilmapiiriä:

Tunnista tekemäsi oletukset

Kiinnitä huomiota sanavalintoihisi tiedostaen ihmisten moninaisuus. Kunnioita jokaisen itsemäärittelyoikeutta ja ominaisuuksia. Pyri välttämään oletusten tekemistä toisen ominaisuuksista, kuten sukupuolesta, taustasta tai toimintakyvystä.

Kuuntele ja opi

Ota ennakkoluulottomasti vastaan jokainen vastaantuleva ihminen, aihe ja tilanne mahdollisuutena oppia uutta ja kehittyä. Ole avoin sinulle annetulle palautteelle. Aina voit kysyä tarkennusta, jos jokin jää epäselväksi tai painamaan mieltä.

Anna ja tee tilaa

Tunnista erilaiset roolit ja asemat eri tilanteissa. Ole aktiivisesti läsnä ja mahdollista omalla toiminnallasi myös muiden osallistuminen. Kunnioita myös toisten yksityisyyttä ja käsittele arkoja aiheita kunnioittavasti.

Toimi

Tervehdi, kiitä ja pyydä anteeksi, jos olet loukannut toista tahallisesti tai tahattomasti. Jos olet todistamassa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, puutu siihen itsellesi sopivalla tavalla. Tällä tavoin toimit esimerkkinä muille. Kappaleessa "Toiminta häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltilanteissa" on toimintaohjeet, kuinka voit puuttua.

Muista inhimillisyys

Kaikkea ei tarvitse tietää ja osata. Erehtyminen ja kysyminen on sallittua.

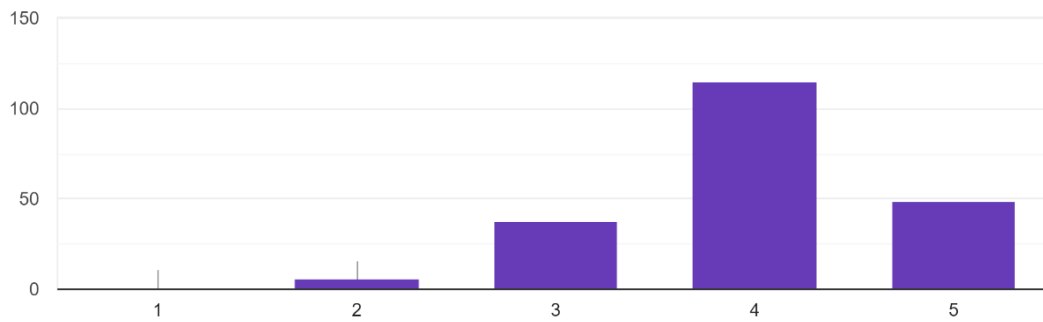
Lähde: <https://nuorisoala.fi/palvelut/yhdenvertaisuus/turvallisemman-tilan-periaatteet-ja-vihapuheesta-vapaan-keskustelun-saannot/>

Yhdenvertaisuuskyselyn tulokset (kevät 2021)

Edellinen yhdenvertaisuuskysely opiskelijoille järjestettiin keväällä 2021. Koulu yhteisön toimintaa ja ilmapiiriä pidettiin pääsääntöisesti innostavana ja moninaisuutta tukevana. Opiskelijat kokivat itsensä lähes tai aivan samanarvoisiksi opettajien kanssa. Koulun kehittämässä opiskelijoiden kokemuksen mukaan opiskelijat ja opettajat voisivat osallistua vielä enemmän yhdessä koulun kehittämiseen. Myös keskustelua yhdenvertaisuudesta opiskelijat kaipasivat lisää, samoin kuin heidän mielipiteidensä kuuntelua koulun tilaisuuksien suunnittelussa.

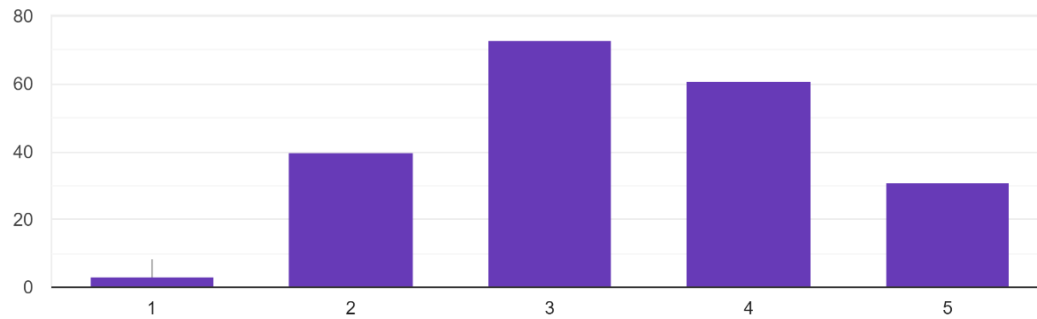
Koulumme yleinen ilmapiiri on moninaisuutta tukeva.

208 vastausta

Koulussamme on keskusteltu yhdenvertaisuuteen liittyvistä asioista.

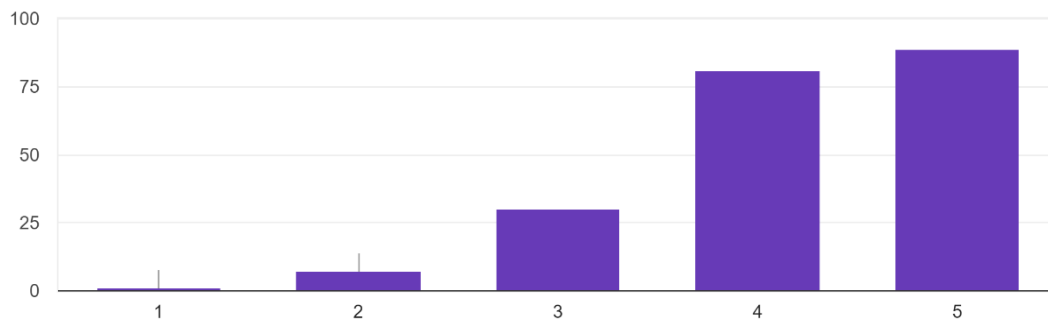
208 vastausta

Esteettömyyden toteutumisessa ja saavutettavuudessa opiskelijat kokivat selkeitä puutteita. Viestintää ei koettu täysin avoimeksi. Koulun tilojen fyysisessä esteettömyydessä ja asianmukaisuudessa on myös parantamisen varaa. Myös opetusmenetelmien monipuolistamista ja opintasuoritusten tasapuolisempaa arviointia toivottiin.

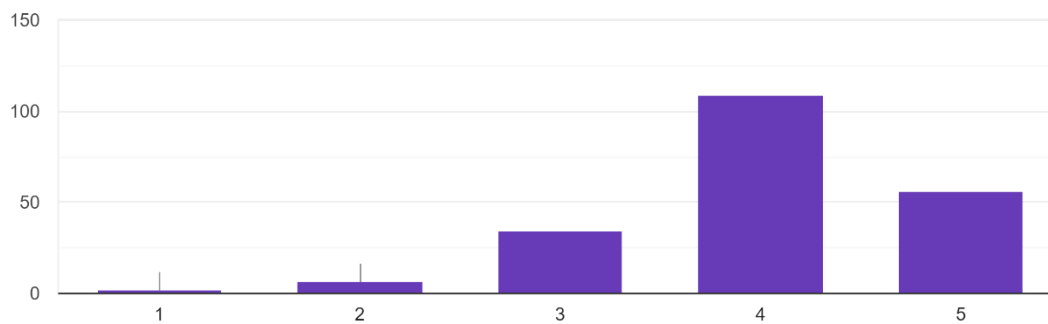
Koulun viestintä on avointa, toimivaa ja tavoittaa kaikki koulu yhteisön jäsenet.

208 vastausta

Koulussamme hyödynnetään monipuolisia opetusmenetelmiä.

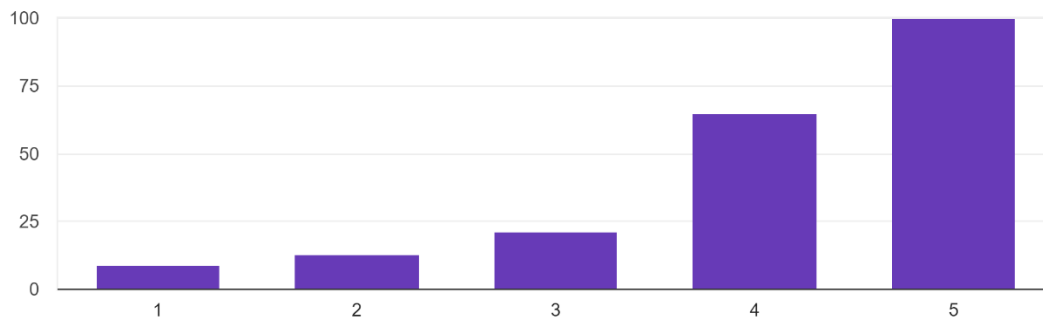
208 vastausta

Kyselyn mukaan eniten yhdenvertaisuuden kehittämistä tulisi tehdä nimittelyn ja ennakkoluulojen sekä syrjinnän ja häirinnän vähentämisessä. Opiskelijoista noin puolet koki, että koulussa on esiintynyt nimittelyä, ennakkoluuloja tai eriarvoista kohtelua sukupuoleen, ikään, etnisiin ryhmiin, vammaisuuteen, seksuaalisiin vähemmistöihin tai erilaisiin uskontoihin liittyen. Tilanteissa, joissa nimittelyä, ennakkoluuloja tai eriarvoista kohtelua oli esiintynyt, vain puoleen tilanteista oli opiskelijoiden kokemuksen mukaan puututtu.

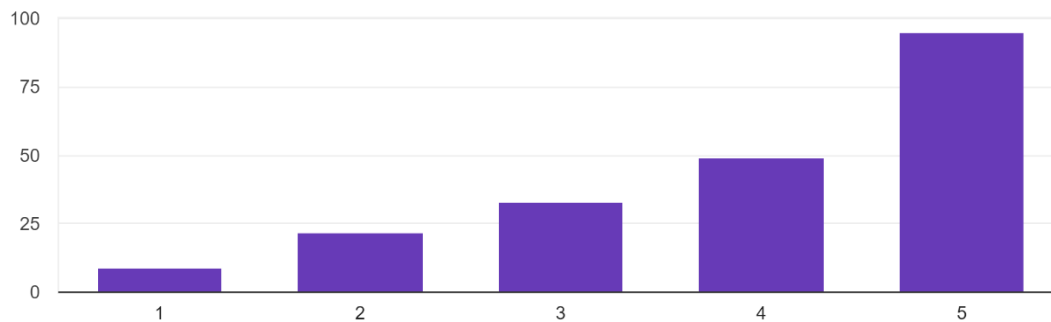
Koulussa on esiintynyt nimittelyä, ennakkoluuloja tai eriarvoista kohtelua sukupuoleen liittyen.

208 vastausta

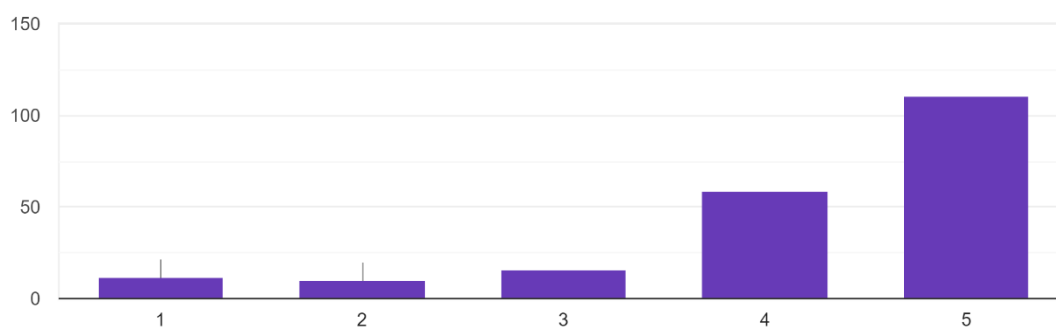
Koulussa on esiintynyt nimittelyä, ennakkoluuloja tai eriarvoista kohtelua ikään liittyen.

208 vastausta

Koulussa on esiintynyt nimittelyä, ennakkoluuloja tai eriarvoista kohtelua liittyen seksuaalisiin vähemmistöihin.

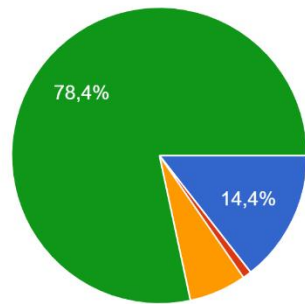
208 vastausta

Syrjintää ja häirintää oli joko kokenut tai havainnut 21,6 % opiskelijoista. Useimmiten nämä ovat olleet loukkaaviksi koettuja kaksimielisyyksiä ja vitsejä tai kommentteja vartaloon tai seksuaalisuuteen liittyen. Opiskelijoiden palautteen mukaan yhdenvertaisuudessa on jonkin verran tai erittäin paljon kehitettävää ikään, liikuntarajoitteisiin, etnisyyteen, seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin liittyvissä asioissa.

Oletko havainnut tai kokenut syrjintää kouluuyhteisössämme?

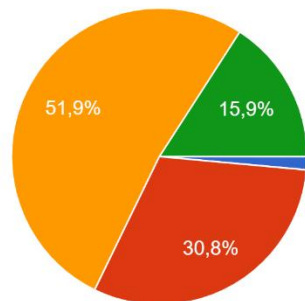
208 vastausta

- Kyllä, olen havainnut muiden kokevan.
- Kyllä, olen joutunut itse kohteeksi.
- Kyllä, olen havainnut muiden kokevan ja joutunut itse kohteeksi.
- Ei, en ole havainnut enkä joutunut kohteeksi.

Eri-ikäisten yhdenvertaisuus

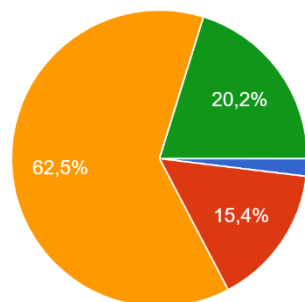
208 vastausta

- Erittäin paljon kehittämistä
- Jonkin verran kehittämistä
- Asia on jo kunnossa koulussamme
- En osaa sanoa

Seksuaaliseen identiteettiin ja sukupuoli-identiteettiin liittyvä yhdenvertaisuus

208 vastausta

- Erittäin paljon kehittämistä
- Jonkin verran kehittämistä
- Asia on jo kunnossa koulussamme
- En osaa sanoa

Toimet yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi

Joka lukuvuonna pyritään suunnittelemaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusaiheeseen liittyvää ohjelmaa kunkin vuoden teeman mukaisesti. Lukuvuoden ensimmäisessä ryhmänohjauksessa käsitellään koko kouluyhteisön toimintaohjeita tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Lisäksi ryhmänohjauksessa tiedotetaan, kuinka toimia kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätilanteissa. Lisäksi opiskelijakunnan hallitus sitoutetaan osaksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suunnittelua ja toteuttamista.

Lukuvuosi 2022–2023

Lukuvuoden 2022–2023 teemana oli opiskelijoiden palautteen mukaisesti seksuaalisuus ja seksuaalinen tasa-arvo. Alla olevassa taulukossa 1 on esitetty toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen lukuvuonna 2022–2023.

Toiminta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi	kuvaus/toimeenpano
Nimettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava sekä häirintäyhdyshenkilö syksyllä.	Tehtävää hoiti Milla Karjalainen.
Julkistettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.	Kaikkien luettavissa koulun nettisivuilla.
Käsitellään koko kouluyhteisön toimintaohjeita tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä tiedotetaan, kuinka toimitaan häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltatilanteissa.	Kahdessa ryhmänohjauksessa on otettu esille, mistä löytyvät suunnitelma ja toimintaohjeet erilaisissa häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltatilanteissa.
Yökouluun teemapisteitä syyslukukaudella.	Seksuaalikasvattaja Anniina Alakärpän työpajat opiskelijoille. Henna Tiittasen pitämä tukiviittoma-työpaja yökoulussa.
Erilliset teemapäivät kevätlukukaudella.	Rasismien vastainen viikko 20. – 26.3.2023 Instagram -tilillä, IDAHOT-päivä 17.5.2023, jonka pääpainopiste oli Checkpointissa 15.5.2023 hyvinvointikahvilan ohessa.
Koulutusmahdollisuudet	Materiaaleja jaossa opettajille. Opettajille Amnestyn tarjoama vapaaehtoinen koulutuskokonaisuus: Suostumus ja sateenkaari koulussa. Opiskeluhoitoryhmän koulutus sukupuolisensitiivisyydestä.
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus osana viestintää.	Wilma-viesti 20.10.2022 häirintäyhdyshenkilöltä. Opettajien Instagram-tilillä muun muassa luku- ja kuunteluvinkkejä, vihapuheesta vapaan keskustelun säännöt sekä erilaiset vierailijaesittelyt toiminnasta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Klaani-lehdessä gallup hyvästä ilmapiiristä ryhmässä.
Lisätään toimintaohjeisiin/tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan kohta, jossa huomioidaan ennalta ehkäiseviä ohjeita tasa-arvoiseen ja yhdenvertaiseen kohtaamiseen liittyen.	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan lisätty kappale Avoin ja kunnioittava kohtaaminen. Opinto-oppaan päivitys tekemättä.

Muuta tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää toimintaa lukuvuonna 2022–2023:

- Unesco ja Vihreä lippu -ryhmän sekä Metsolan Hovin senioreiden naapuritoiminta
- Plan Suomen STOP! -ilmastopelityöpaja maantieteen 1. opintojaksolla
- Vierailijat kielten, uskonnon ja psykologian eri opintojaksoilla

Lukuvuosi 2023–2024

Lukuvuoden 2021 kyselyn tuloksia esiteltiin 23.2.2022 ryhmänohjauksessa ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoille. Tulosten esittelyn jälkeen opiskelijoiden piti miettiä ryhmissä, miten opiskelija itse, miten oma ryhmä, miten opettaja ja rehtori ja koko kouluyhteisö voisivat parantaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Miten opetusjärjestelyjä, koulun tilaisuuksia ja koulurakennusta voisi muuttaa yhdenvertaisemmaksi? Jokaisen ryhmän ideat kerättiin kirjallisena. Laanilan lukion opiskelijakunnan hallitus valitsi syksyllä 2022 opiskelijaryhmien ehdotuksista mielestään oleellimmat toimenpiteiksi tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi Laanilan lukiossa. Lisäksi opettajakunnan nostot huomioidaan nostettavissa käytänteissä.

Ensisijaiset toimet ja käytänteet, joihin tulisi panostaa opiskelijoiden, opettajan, hallinnon ja muun henkilökunnan tulisi panostaa edelleen lukuvuonna 2023–2024:

- Lukuvuonna 2023–2024 nimetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava sekä häirintäyhdyshenkilö.
- Opettajat arvioivat opiskelijoiden oppimista tasa-arvoisesti ja opiskelijoiden näyttöön perustuen. Myös opiskelijoille annetaan vastavuoroisesti mahdollisuus palautteen antamiseen opetuksesta. (*opettajakunnan korostus*)
- Opetuksen järjestämisessä huomioidaan tarvittaessa opiskelijoiden haasteelliset elämäntilanteet. (*opiskelijakunnan korostus*)
- Koko lukion henkilökunnan tulee kohdella kollegoitaan arvostavasti sekä kohdata opiskelijat kunnioittavasti ilman negatiivisia ennako-odotuksia. (*opiskelijakunnan korostus*)
- Jokaisella opiskelijalla ja koulun henkilökunnan edustajalla on oikeus määrittää oma identiteettinsä, sukupuolensa ja olla oma itsensä. (*opiskelijakunnan korostus*)
- Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta pyritään edistämään luomalla yhteenkuuluvuuden tunnetta yhteisissä tapahtumissa, esim. Ryhmäytyminen koko ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille, Hovinsuo-festarit. (*opettajakunnan korostus*)

Muut toimet ja käytänteet, joihin tulisi panostaa opiskelijoiden, opettajan, hallinnon ja muun henkilökunnan tulisi panostaa lukuvuonna 2023–2024:

- Opinto-ohjauksessa tiedostetaan tasa-arvoon liittyvät ongelmat, tuetaan opiskelijan omia valintoja ja vältetään sukupuoleen, syntyperään, ihonväriin tai muuhun ominaisuuteen liittyvän epätasa-arvon tuottamista.
- Opiskelijoille tarjotaan muun kouluruokailun ohella mahdollisuus kasvislounaaseen.
- Opettajat tiedostavat ja edistävät sukupuolisensitiivisyyttä arkityössään.
- Lukion yhteisissä tapahtumissa huomioidaan tasa-arvon toteutumiseen liittyvät vaatimukset muun muassa siten, että juhlatilaisuuksissa huomioidaan eri vakaumukset.
- Opiskelijoita puhutellaan heidän toivomillaan nimillä.
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuusasiat ovat esillä Laanilan lukiossa myös Unesco-ryhmän ja kouluverkoston kautta.

- huomioidaan myös arjessa ja oppituntien järjestämisessä, esimerkiksi opetusmenetelmien valinnassa ja ryhmien muodostamisessa.

Lukuvuoden 2023–2024 teemana on kulttuurien moninaisuus ja tasa-arvo. Tavoitteena on tuoda esiin erilaisia kulttuureita ja niiden toimintatapoja sekä ennaltaehkäistä eri kulttuuritaustoista tuleviin henkilöihin kohdistuvaa häirintää. Lisäksi lukuvuoden alkaessa kiinnitetään erityistä huomiota avoimen ja kunnioittavan toiminta- ja keskustelukulttuurin sekä työrauhan toteutumiseen. Lukuvuoden 2024–2025 teemaksi ehdotettu erityisryhmät otetaan suunnittelutyön alle.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutus ja arviointi

Suunnitelman toteutumista ja uudistamista koordinoi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava sekä opiskelijakunnan hallitus. Suunnittelu- ja toteutustyössä tukea antaa tarvittaessa opettajakunnan Hyvinvointi ja turvallisuus –tiimi.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan tasa-arvokyselyillä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely toteutetaan joka kolmas vuosi ja kyselyn tulokset käydään sekä opiskelijoiden että opettajien kanssa läpi. Tulosten pohjalta tasa-arvo ja yhdenvertaisuusasioista vastaava henkilö päivittää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava päivittää suunnitelman lukuvuosittain lukuvuoden aikana toteutuneiden toimien sekä seuraavan lukuvuoden tavoitteiden osalta.

Toiminta häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltatilanteissa

Kuinka toimitaan häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltatapauksissa (oppilaille ja opiskelijoille)

- 1) Pyydä häiritsijää lopettamaan.
- 2) Mikäli häirintä tai kiusaaminen ei lopu, kerro lukion häirintäyhdyshenkilölle, rehtorille tai kenelle tahansa luotettavaksi kokemillesi henkilökunnan edustajalle.
- 3) Laanilan lukion henkilökunta ryhtyy toimiin häirinnän lopettamiseksi.
 - Häiritsijä saattaa joutua rikoslain ja vahingonkorvauslain mukaiseen vastuuseen teoistaan.

Lisätietoa ja tarkemmat toimintaohjeet opiskelijalle: [opas-seksuaalisen-hairinnan-ennaltaehkaisemiseksi-ja-siihen-puuttumiseksi-kouluissa-ja-oppilaitoksissa](#)

Kuinka toimitaan häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltatapauksissa (koulun koko henkilöstö)

- 1) Kuuntele opiskelijaa.
- 2) Ole yhteydessä häirintäyhdyshenkilöön tai rehtoriin.
- 3) Sovi yhdessä jatkotoimenpiteet, miten edetään häirintäyhdyshenkilön/rehtorin ja opiskelijan kanssa:
 - a. keskusteluaajat asianosaisten kanssa
 - b. arvioikaa yhdessä täyttyvätkö kriteerit ottaa yhteyttä poliisiin, sosiaalihuoltoon tai muihin viranomaisiin

Tarkemmat toimintaohjeet opettajille: [opas-seksuaalisen-hairinnan-ennaltaehkaisemiseksi-ja-siihen-puuttumiseksi-kouluissa-ja-oppilaitoksissa](#)

Häirintäyhdyshenkilöt tukevat ja neuvovat

Oppilaitoksen nimeämän häirintäyhdyshenkilön tehtävänä on tarjota neuvontaa ja tukea häirintää, ahdistelua, kiusaamista, syrjintää tai muuta epäasiallista kohtelua kohdanneille opiskelijoille.

Häirintäyhdyshenkilöön voi olla yhteydessä myös silloin, kun on nähnyt häirintää ja/tai haluaa keskustella siitä. Häirintäyhdyshenkilöt käsittelevät jokaisen tapauksen luottamuksellisesti eikä minkäänlaisiin jatkotoimenpiteisiin ryhdytä ilman asianomaisen suostumusta. Häirintäyhdyshenkilöt ovat vaitiolovelvollisia.

Muita aiheeseen liittyviä hyödyllisiä lähteitä

[Etusivu - Turvataitokasvatus - Oulun kaupunki](#)

<https://www.eimeidankoulussa.fi/>

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/mukana_tasa-arvo_ja_yhdenvertaisuustyö_toisella_asteella.pdf